

Vastab. nõuetele
28. v. 1940 R. R. R. R.

E. V.
TARTU ÜLIKOOLI
DIPLOMIBÜROO
28. märk 1940
№ 90
TARTU

ÜLIÕPILASE ELMAR REIMANN'I

DIPLOMI TÖÖ

TEEMIL: ALGMENETLUS VENE KRIMINAALPROTSESSIS

KUNI 1917a. OKTOOBRINI.

M. A.
7701.

Tartu, 1940.

Toj. juv. 2. 1940

OSUNDATUD TEOSED:

1. R.Räägo=Kriminaalprotsessi õpperaamat,
Tartu, 1937 a.
2. N.N.Rosin=Ugolovnoje sudoproisvodstvo,
Riga, 1924 a.
3. Sramtsenk M., Sirkov, V., Ustav ugolovnago
sudoproisvodstva, Riga, 1923 a.
4. K.Matto=Kriminaalkohtupidamise seadustik,
Tallinn, 1934 a.
5. F.Karlson ja J.V.Veski=Õigusteaduse sõnastik
Tartu, 1934 a.

S I S U K O R D.

	lk.
ALGMENETLUSEST ÜLDSE.....	3
AVANDUS.....	7
EELUURIMISEST ÜLDSE.....	21
AVANDUSE JA EELUURIMISE ORGANID.....	24
EELUURIMISE MENETLUS	28
EELUURIMISE SEISTAMINE JA LÕPETAMINE.....	49

Algmenetlusese üldse.

Et kohut mõista, peab kohtu võimuses olema kohtualune. Tema vastu peavad olema kogutud tõendid. Mida täielikumad tõendid, seda kergem on kohtu tegevus ja seda täiuslikum on kohtuotsus. Kui on tegemist väiksemate ja lihtsamate süütegudega, siis on kujuteldav, et kohus võib asja otsustada lõppmenetlusel esitatud ja kontrollitud tõendite põhjal. Seda laadi ei ole aga kõik kriminaalasjad. Suuremaid ja keerulisemaid asju on võimata lahendada lõppmenetlusel kogutud tõendite põhjal, algmenetluseta. Need asjad vajavad pikka ettevalmistavat tööd. Tavaliselt ei tule kahtlusalune jälitajate võimude juurde ega palu ennast vahistada. Vastu-

pidi - kahtlusalune teeb kõik, et oma süüd varjata ja süüteo jälgi katta. Neid jälgi on vaja leida. Algmenetlus ongi selleks, et jõuda selgusele, kas teatav tegu sisaldab süüteo tunnuseid, koguda tõendeid, kes on selle süüteo sooritanud, fikseerida kogutud tõendid, et nad kaotsi ei läheks ja kohus lõppmenetlusele neid kasutada saaks. Algmenetlus on selleks, et anda kohtu kätte andvatele võimudele võimalus küsimust lahendada, kas anda süüalune kohtu kätte, s.o. kas asuda lõppmenetlusele, või mitte. Võib öelda, et algmenetlusega oleks sisuliselt asja arutav kohus tihnikus.

Algmenetlus on valusamaid kohti protsessis. Selle ümber on keerelnud ja keerlevad ikka vaidlused. Jga uue protsessikoodeksi loomisel tuleb suuremaid raskusi ületada just algmenetluse osas. Võib küsimuse lahendamisel kõigepealt üles seada kaks diametraalset üksteisele vastukäivat põhimõtet. Esimene - ehitada algmenetlus võistkondlikule põhimõttele, teine - ehitada ta puhtal kujul inkvisitsiooni põhimõttele, seejuures eemaldada algmenetlusest kohtuniku osavõtt täiel määral.

Kui käia esimest teed, siis peavad algmenetluse kestel olema konstitueerunud pooled, menetlus peab olema avalik, algmenetlusest peab lubatud olema kaitse osavõtt. Selle põhimõtte järjekindel rakendamine muudab algmenetluse aeglaseks, raskepäraseks. Veel rohkem on karta ohtu, et pooled ja nende esindajad, eriti kaitsejad, võivad algmenetlust segada. Paistab, et seni kuni kaitse teotseb kokkuleppe alusel, seni ta kipub indiviidi huviseid kaitsema rohkem, kui see üldsusele vajaline. Raske on seda ühe või teise normiga pidurdada. Meile on ju tuttav, et protsessid, mis lubavad kaitset algmenetlusel, lubavad seda väga piiratud kujul. Edasi peab silmas pidama ka seda, et võistkondliku põhimõtte rakendamine algmenetlusel tõstab seda rohkem välja. Ometi peaks langema ja langebki peatähtsus kriminaaljälitamisel lõppmenetlusele.

Teine radikaalne lahendustee on anda algmenetlus täiel määral prokuratuuri ja poliitseiorganite kätte. Need koguvad süütõendid ja esitavad nad lõppmenetlusel. Sellel süsteemil on järgmised puudused. Esiteks osutub vajali-

seks juba algenetluse kestel tarvitusele võtta süüaluse vastu sundvahendeid tõkendi näol. Nende rakendamist aga prokuratuurile ja administratiivvõimudele anda ei või, sest need tõkendid kitsendavad tugevasti süüaluse õigusi ja on oma iseloomult säärased, mida võivad tarvitada ainuüksi kohtuvõimud. Teiseks tuleb algenetlust sooritavail organeil ette võtta rida toiminguid, mida hiljemini lõppmenetlusel avaldada, millega kohtul avaneb võimalus nendele oma otsust rajada. Tekib kahtlus, kas on otsustarbekohane kohtul rajada oma otsust nõnda viisi fikseeritud tõenditele. See süsteem eeldabiväga head ametkonda, eriti politseid. Kui seda ei ole, siis võivad materiaalse tõe leidmise ja kohtualuse huvid kannatada.

A v a n d u s .

Avanduse all mõistetakse abinõu, mis ette võetakse seaduses ettenähtud organite poolt, et kindlaks teha kuriteo fakt ja selgitada oletatav süüdlane. Need abinõud peavad andma vajalise materjali, millele võib toetuda algatud süüdistus. Järgnevast algmenetluse osast - uurimisest- avandus erineb nii juriidilise iseloomu, korjatud andmete ulatuselt -menetluse organite -menetluse korra põhjuste ja abinõude suhtes.

Juriidilise iseloomu poolest avandus on mittekohtulik akt.

Üldreegli järele ta eelneb jälitamisele.^I

Kui süüdlase isik pole mitte selgitatud tolles süüteos, mille suhtes on esitatud kaebus, või kui esineb tõendite vähesus, mis kin-

I Rosin, lk. 46I.

nitaks süüdistust, Rahukohtunik võib käsundada politseid, koguda kõik vajalised andmed (VKKS§47).

Peale selle võib Rahukohtunik tema äranägemisel ülesvõetud asjus teha politseile ülesandeks esialgse juurdluse (predvaritelnoje rosõskanije) toimetamise, kui ta peab selle vajalikuks. (§52).

Kohtu-uuriija võib käsundada politseid avanduse tegemiseks ja teatiste korjamiseks tema poolt ettekirjutatud juhistel (§27I).

Asjade üleandmine eeluurimisele ei lõpeta šandarmi korpuse ametnike edaspidiseid otsinguid ja järelepärimisi. Uuritavas asjas pääle tema saatmist eeluurimisele, andmed teatatakse šandarmi korpuse ametnikelt kohtu-uurijale, kuid prokuröri poolt määratud valve isik teatab šandarmi korpuse ametnikele kõik need eeluurimisel avastatud andmed, millised on vajalikud edaspidiste otsingute toimetamisel. (§1035²⁹).

Loomulikuks avanduse organiks on politsei.

Seadus tunnistab selle mittekohtuliku organi kohasemaks süütegude lahendamisel. Politseile liitub seaduses näidatud §261^I ja §1035 sandardi politsei, kuid vahel tema kohuseid täidetakse eriorganite poolt (vt. §§1035², 1035³, 1035⁷, 1035⁸, 1084, 1225, 1225^I, 1237 j.t.). Organite avanduse tegevus kuulub prokuratuuri kontrollile.

Juhul, kui politsei oma kohuseid ei täida, mis temale määratud, asja menetluses rahukohtuniku juures, siis viimane teatab sellest ringkonnakohtu prokurörile või tema abile, kes annab asjale edaspidise käigu (§53).

Politsei ametnikud, valla ja küla vanemad eksimuste ja korratuste puhul juurdluse teostamisel, võetakse vastutusele prokuröri poolt, kelle valvel toimus juurdlus. Oleneades eksimuste ja korratuste tähtsusest, prokurör kas hoiatab korratuid isikuid, või esitab nende tegevuse järelevaatamiseks kohtule, mille juures ta asub (§485).

Kui kuriteo ^{süüteo} või üleastumise tunnemärgid on kahtlased, või kui sündmustest, mis evivad sarnaseid tunnemärke, politsei saab

teadlikuks kuulduste järele, s.o. mitte küllaldaselt usutavast allikast, siis igal juhul, enne selle teatamist, politsei peab veenduma avanduse kaudu, kas juhtumus aset leidis ja kas temas sisalduvad süüteo tunnemärgid. Toimetatud avandus, mis ei ole edasiandmiseks kohtu-uurijale või Rahukohtunikule alluvuse järele, politsei esitab andmed prokurörile, või tema abile. Prokurör kas lõpetab selle või teeb korralduse tema täiendamiseks; kui aga esitatud avanduse läbivaatamisel, prokurör või tema abi avastavad juhtumuses süüteo tunnemärgid, siis annab ta sarnase asja kohtu-uurijale või käsib politseid algatada jälitamist (§253).

Avanduse toimetamisel süütegudes politsei sõltub prokuröridest ja nende abidest (§279).

Avandusi toimetatakse kohaliku ringkonnakohtu prokurööri järelvalvel või selleks prokuratuurilt määratud isiku järelvalvel. Üldine avanduse toimetamise käsitus kuulub Kohtupalati prokurööri kompetentsi (§1035⁵).

Avanduste tegemisel, isikud, kes neid

toimetavad, võivad võtta vahi alla süüdistatuid ka sarnastes süütegudes, millised toovad kaasa vähema karistuse kui parandusmaja, kui see abinõu on hädavajaline, et vältida süüaluste läbikäimist ja süüteo jälgede katmist. Sellisest korraldusest teatatakse viivitamata prokurööri valve isikule, kes jälgib avandit. Valve isik omab õiguse kirjalikuks esildiseks nende abinõude äramuutmiseks kui esinevas asjas nad ei osutu vajalikuks (§1035¹⁴).

Juhul kui politsei oma kohustusi ei täida, mis temale pandud Rahukohtuniku poolt, siis teatatakse sellest tema ülemusele süüdlaste vastutusele võtmiseks. Tähtsatest politsei eksimustest teatatakse rahukohtule ringkonnakohtu prokuröri või tema abi poolt (§1294).

Kaebused politsei tegevusele esitatakse prokuröri, kuid uurija tegevusele, kui nad ette võetud oma võimuga nii ka prokuröri või tema abi nõudmisel, ringkonna kohtule (§493).

Jgast juhtumusest, mis sisaldab eneses kuritegevuse tunnemärke, politsei teatab viivitamata, mingil juhul mitte hiljem kui 24 tundi teate saamisest, kohtu-uurijale

ja prokurörile või tema abile (§250) või kuuluvuse järele Rahukohtunikule.

Kirjalikus teatises Rahukohtunikule politsei ja teised administratiivvõimud peavad märkima:

1) kuna ja kus süütegu toime pandud, 2) kellele langeb kahtlus ja millised on tõendid, 3) kas on olemas tsiviilnõudjat ja tunnistajat, 4) kõikide tähendatud isikute elukohad (§50).

Kui aga märgid on kahtlased või allikad, kust need andmed saadud mitteusutavad, siis politsei peab toimetama avanduse ja ainult pääle selle teatama nimetatud ametiisikutele.

Prokurörid ja tema abid ei või nõuda uurimise algamist ilma küllaldaste alusteta. Kahtluse korral nad peavad koguma andmeid politsei abil (§312).

Avandus, mis alatakse šandarmide korpuse ofitseeride ja politsei poolt kui ka prokuröri valve isikult, nii ka nende vahenditu äranägemisel, aga sõjaväe ametnike asjus alluvad sõja- või sõja=mereväe ülemusele. Avandusele asumisest ja uurimise esemest viibimata teatatakse ring-

konnakohtu prokurörile, kuid sõjaväe ametnike süüdistamise juhul nende ülemusile, kui asi on algatatud mitte nende ettepanekul või teatamisel.

Kohtu-uuriija võib käsutada politseid toimetada avandust ja korjata andmeid tema poolt tehtud juhistel. Need ettepanekud on politseile sunduslikud.

Avanduse järjekorda seaduses ei määrata. Ta on jäetud avandust toimetatavate organite ärä nägemiseks ühenduses asja faktilise asendi ja olukorraga.

Avandusel kogub politsei kõik temale vajalikud andmed otsingute, suuliste järelepärimiste ja salajasel jälgimisel, mitte toimetades otsinguid ega võetusi majades. Neid iseloomustakse sellistena, kelle keskel korjatakse ülekuulamise materjal. Kuid vahel nende abinõude ulatus laieneb. Sarnased juhud avanduse toimetamisel esinevad riiklikutel üleastumistel.

Isikud, kes toimetavad avandust, omavad õiguse kasutada kõiki abinõusid, näidatud §§ 253, 254, 256 ja 257 toimetada juurdlust (vt. §258) nagu: vaatlusi, läbivaatusi (osvidetelstvovanie), läbiotsimisi ja samuti nagu teha tunnistajate küsitlemisi.

Nende tegevuste toimetamisel, samuti juhul, mis tähendatud §257, nad täidavad täpsalt reegleid, mis määratud seaduses eeluurimise tegemiseks. Vaatluse vajaduse korral või aresti alla võtmise korral, sarnased vaatlused või võetised posti ja telegraafi kirj vahetusest, võetakse ette prokuröri valve isiku nõusolekul (§1035^{II}, vt. ka §1035^{I4}).

Sarnased erandid, määratud üksikute riigi asutiste seadustest üleastumist (vt. §§1150, 1151) ja üksikutele maakohtadele asjade kohta, mis tekkinud nii eemalolevais kohtades Rahukohtuniku jaoskonnast, et ei või oodata politsei kiiret saabumist juurdluse algamiseks, on politseile võimaldatud esitada vormilisi küsitlemisi süüdistatavatele ja tunnistajatele kõigil juhtudel, mis ei kannata edasilükkamist. (§1426). VKKS lubab politseil asendada kohtu-uurijat kõigis uurimistegevuses, mis ei luba edasilükkamist, noil juhtudel kui ta tabas toimuva või äsja toimunud süüteo, samuti ka kui enne uurija kohalejõudmist, võiksid kaduda süüteo jäljed. Kuid

vormaalsete küsitlusi ei süüdistatavatele ega tunnistajatele politsei ei või esitada, küll aga siis, kui keegi neist ilmneks raskelt haigena ja on karta, et ta sureb enne uurija saabumist. Siberis esinevad rahukohtu jaoskondi, millistele võib asetada uurimisi, nad on niivõrra laiaulatuslikud, et vahemikud ühe ja sama jaoskonna vahel tõusevad kuni kahe, kolmesaja verstani. Sarnaste tingimuste juures on mitte haruldased juhud, kui Rahukohtunikul osutub võimatuks saabuda kiirelt süüteo kohale. Muuseas aga kaugeis ja rahvaga täidetud rajoonides elanikkond koosneb enamasti väljastpoolt sisserännanud inimesist - töölistest, muulastest (inorodtsõ), kes uurija saabumiseni võivad laiali minna. Seda silmas pidades on politseil VKKS järgi õigus juurdluse toimetamiseks. See abinõu ei või omada kahjulike tagajärgi õigusemõistmiseks. Vastuvõtnud asjad politseilt, Rahukohtunik ei jäta muidugi kontrollimata neid politsei tegevusi, millised võiksid omada asjale olulise tähtsuse. Asjades, mis tekkinud nii eemalolevais

kohtades jaoskonna Rahukohtuniku asukohast, et ei või oodata tema kiiret saabumist juurdluse algamiseks, politseile esitatakse õigus teha vormalseid küsitlusi süüdistatavatele ja tunnistajatele kõigil juhtudel, mis ei kannata edasilükkamist, mitte piirdudes §258 näidatud juhtumitega. Juhtudel kui politsei on tabanud toimuva või äsja toimunud süüteo, kuid samuti, kui sündmuse kohal enne kohtu-uurija saabumist süüteo jäljed võiksid kaduda, politsei asendab kohtu-uurijat kõigis juurdluse tegevusis, mis ei kannata edasilükkamist: nagu ülevaatustes, tunnistamistes, otsimistes ja aresti alla võtmistes, kuid vormalseid küsitlemisi süüalustele ega tunnistajatele politsei ei esita, kui keegi neist osutub raskelt haigeks ja on karta, et ta sureb enne kohtu-uurija saabumist.

Juhtudel, tähendatud §§257 ja 258 politsei peab täpsusega juhiseid, mis määratud (predvaritelnoje sledstvie) eeluurimise tegemiseks (§259).

Politsei rakendab abinõusid tõkendamiseks kui kahtlusalune tahab kõrvale hoida

- 1) kui kahtlusalune on tabatud süüteo toimepanemisel või kohe pääle toimepanekut;
- 2) kui süüteo läbi kannatanud või päältnägi-
jad kohe ära näitavad kahtlustatava isiku
- 3) kui kahtlustatul enesel või tema elamus
leitakse süüteo värsked jäljed
- 4) kui asjad, mis osutuvad süüdistatava tege-
vuse asitõendeiks, kuuluvad kahtlustatule
või leidusid tema juures
- 5) kui ta tegi katse põgenemiseks, või on
kinnivõetud põgenemisel või pärast põge-
nemist
- 6) kui kahtlustatav ei oma alalist elukohta
või on rändaja (§257).

Sundides kahtlustatuid vahi all ole-
misele, politsei on kohustatud koostama sel-
lest vajalise protokollid.

Määrus vahialla võtmiseks peab sisal-
dama:

- 1) kelle poolt ja kuna tehtud määrus;
- 2) amet, nimi, isa-perekonnanimi või hüüdnimi
kinnipeetud isiku kohta
- 3) süüteod, millistes kinnipeetut süüdistatak-
se või kahtlustatakse

- 4) kinnipidamise alused
- 5) määruse lõpul peab olema määruse koostaja allkiri (§430).

Määrus vahialla võtmisest esitatakse süüdistatavale tema ärasaatmisel vangistuskoh- ta ja igal juhul öö-päeva jooksul tema kinni- võtmise ajast. Ärakiri sellest määrusest esita- takse süüdistatava vangistusk kohta (§431).

Politsei ja teised administratiiv-või- mud teatavad Rahukohtunikule nende tegevuse piirkonnas nende poolt avastatud süütegudest, millised kuuluvad jälitamisele ilma eraisikute kaebusteta, või prokuröri ettepanekul (vt. §253) süütegudes, mis ei too kaasa kõigi õiguste või kõigi iseäraliste ja eesõiguste kaotamist, koh- tulikule toimetamisele võib asuda ka ilma eel- uurimiseta, kui prokurör, temale esitatud andme- tel ja tõenditel või asja enese iseloomu töt- tu tunnistab võimalikuks esitada kohtule süü- distusakt ja kui kohus omalt poolt ka ei leia vajalikuks eeluurimist toimetada (§545).

Kui kohtu-uuriija, politsei ja teiste ametiasutiste ja ametiisikute teatamistes ei leia küllaldasid aluseid juurdluse toimetamiseks,

siis teatab sellest viivitamata prokurörile või tema abile. Avanduse tagajärjed, mis ei sisalda eneses küllaldaselt andmeid jälitamise algatamiseks, esitatakse prokurörile üldisel alusel. Prokurörile kuulub õigus kas katkestada sarnane avandus, või korraldada tema täiendamist (§309).

Avanduse lõpetamise juhtudel, mis näidatud p.I,2.4 ja samuti uuritava sündmuse süütegelse tegevuse puudumisel (§ 1030 ja 1031 näidatud) või mõne teise süüteo tunnemarkide puudumisel, oleneb ringkonnakohtu prokurörit (vt. §§1035²⁶, 1036²⁷).

Juhtudel süüaluse mitteavastamisel või mitteleidmisel või mitte küllaldaste süütõenduste puhul, ringkonnakohtu prokurör esitab isikule, kes toimetab avanduse, esitada see kubermangu šandarmi valitsuse ülema kaudu kubernerile, sisseandmiseks kubermangu nõukokku.

Kubermangu nõukogu, mis moodustatud kubernereri eesistumisel, koosneb Ringkonnakohtu prokurörist ja kubermangu šandarmi juhatuse ülemast, lõpetab avanduse ühel alus-

test, mis näidatud §1035²⁶.

Kubermangu nõukogu otsused kinnitatakse häälte enamusega.

Mittelõpetatud avandus antakse üle ringkonnakohtu prokuröri korraldusse edaspidiseks korraldamiseks selles peatükis märgitud korra alusel.

E e l u u r i m i s e s t ü l d s e .

Algenetluse teine aste on eeluurimine. Üldise seaduse kohaselt (§544), on eeluurimine tingimata vajalik süütegudes, mille tagajärjeks on kõigi õiguste või iseäraliste õiguste kaotus. Välja arvatakse vaid asjad riiklikes süütegudes (vt. §1030 ja 1031) milliste juures kohtulikule toimetamisele võib asuda ka ilma eeluurimiseta, kui palati prokurör tunnistab võimalikuks esitada palatile süüdistusakti (§§1047, 1031).

Asjades, mis nõuavad vähemat karistust, eeluurimist ei tehta, kui prokuröril on võimalik temale teada olevail andmeil esitada kohtule süüdistusakt ja kohus omalt poolt ei leia

vajadust eeluurimiseks. Vastasel korral tuleb teha eeluurimine ka neis asjades.

Samuti võib kohus asuda kohtulikule toimetamisele - ilma eeluurimiseta ja asjades, mis toimetatakse erakaebe korras ja otsustatakse vandekohtuniketa. Kui sarnaseis asjades veel polnud tehtud lepitusmenetlus, siis asi saadetakse kohtu-uurijale lõpetamiseks (vt. §703).

Üldiselt eeluurimine ligineb avandusele, sest nad suunduvad selgitama sündmuse noid külgi, millised omavad juriidilise tähenduse.

Kahtlustatava isiku äraolek ei ole takistuseks ameti talituste toimetamiseks. Kuid protsessuaalsest vaatepunktist nähtuna on avanduse ja eeluurimise vahel - suur vahe. Peamine vahe peitub selles, et avandus on mittekohtuline, kuid samal ajal on eeluurimine - kohtulik akt. Ta ilmneb jälitamise tagajärjena ja nõuab oma algatuseks erilist kohtu-uurija määrust.

Seaduslikeks põhjusteks eeluurimise algatamisel peetakse:

- 1) eraisikute avaldused ja kaebused
- 2) teatamised politseilt, ametasutistelt ja ametiisikuilt

- 3) ilmumine süütunnistusele
- 4) asja algatamine prokurörielt ja
- 5) asja algatamine kohtu-uuriija äranägemisel (§297).

Seega määratakse kõik tema protsessuaalsed omadused.

Kuid, olles kohtulikuks aktiks, eeluurimine mitte vähem ei eraldu tähtsal määral juurd-lusest, mis kuulub lõplikku kohtu toimetamisse. Sel ajal, kui juurdluse ülesandeks on kohtualu-se süü küsimuse lahendamine ja seepärast püüab võimalikult täieliste usaldusväärsete tõendi-te poole.

Eeluurimine väljub vaid materjali kogumiseks, mis küllaldane jaatavaks või eitavaks küsimuse lahendamisel süüdistatava kohtu kätte andmiseks.

Selle materjali uurimine on juurdluse asi.²

² Rosin, lk. 463-465.

Avanduse ja eeluurimise organid.

Funktsionaalsest vaatepunktist, ühenduses protsessi liikumisega, kohtu määrused langevad lõpliku eeluurimise toimetamisele. Viimased vahel langevad välja puht kohtulike määruste raamist ja moodustavad nõnda nimet. kohtuliku politsei.

Vene õiguses teeb esimesi samme süütegude jälitamiseks politsei, nii üldine, kui ka seda asendav eriline politsei, ligima prokuratuuri valvel. Avanduse tegevus toimub era šandarmi korpuse politsei eriliste käsutluste ametnikelt ja isikutelt, kes määratud kõrgema võimuga, riiklikes süütegudes. (§1035, 1, 2, 3)

Asjad, mis nõuavad kõigi õiguste või iseära-

liste õiguste kaotamist, on eeluurimine vajalik (§544). Viimane toimetatakse erilise ametiisiku kaudu kohtu valitsuskonnast - kohtu-uurijalt.

Kohtu-uurijad loetakse ringkonna kohtu liikmeteks ja nad asuvad igaiüks talle määratud jaoskonnas (§79). Nende seisukord on võrdne kohtuniku seisukorrale väljaarvatud amet (VI klass) ja vähemkindlat kinnitamist ameti kohale. Hiljem seaduseandlus säadis sisse uue instituudi "kohusetäitjaid", kohtu-uurijaid.

Pääle üldiste kohtu-uurijate ringkonna kohtu juures, määratakse kohtu ministri poolt uurijad tähtsamais asjus, mitte kinnitatud kindlale jaoskonnale ja toimetavad juurdlust tervel territooriumil, millele ulatub antud kohtu võim (§79), pääle selle on olemas uurijad eriliselt tähtsais asjus, kelledele võib usaldada uurimiste tegemise kogu riigis. Lõpuks eeluurimist (predvaritelnoje sledstvie) võib korraltada ringk. kohtuult, prokuröri ettepanekul kohtu liikmetele, mitte väljaarvates asju riiklikuis

süütegudes, võib asetada kohtu ministri korraldusel, kohtu palati liikmetele (§1036).

Tagakaukasuses, Arhhangeli kubermangus, Siberis ja Stepi piirkonnades jaoskondade kohtu-uurijate kohustused pannakse jaoskondade ja lisa rahukohtunike pääle, kellele Siberis ja Stepi maakondades on ringkonna kohtute juures erilised kohtu-uurijad, kes täidavad kohtu-uurijate osa tähtsamais asjus, nad pole kinnitatud kindlale jaoskonnale. Ametlises suhtes kohtu-uurijad alluvad ringkonna kohtule, distsiplinaarses - kohtupalatile, kuid nende tegevus eeluurimise alal seisab prokuratuuri kontrolli all.

Eeluurimise järgmised organid on organid k o h t u alla andmiseks.

Kontinentaalses õiguses erilised kohtu alla andmise organid on olemas enam vähem suurte asjade jaoks, mis nõuavad rohkem karmi karistust. Kõigis teistes asjus moment kohtu alla andmiseks tunnistatakse momenti, kui prokurör esitab kohtule süüdistusakti, erasüüdistajalt - tema kaebust, või kõiksugu administratiiv asutustelt - nende teatamisi

ja need süüdistusorganid, loomulikult, ilmnevad organiteks kohtu alla andmiseks.³

Vanemaal, kohtu kätte andmise "kamera" on organiseeritud asjade jaoks (§544) Prantsuse eeskujul, s.t. et kohtu palatite juures, kuid prokuröri süüdistusakt peab olema koostatud asja edasiandmiseni süüdistuskojale (§529).

E e l u u r i m i s e menetlus.

Eeluurimise organeiks Vene seaduse järgi on kohtu-uuriija ja tema asendajad.

Eeluurimise toimetamine tehtakse kohuseks ringkonnakohtu prokuröri ettepanekul, kohtu-uuriijad tähtsamates ja rohkem tähtsamates asjus, samuti ka igal juhul, kohtu palati prokuröri erilisel loal, kohtu-uuriijalle ja neid asendavaile mõningais Vene riigi paikades rahukohtunikele. Kohtuministri korraldusel mainitud eeluurimise toimetamine võib olla usaldatud ka kohtu-uuriijaile eriti tähtsais asjus, või ühele kohtu palati liikmele (§1036).

Kui mingisugustel põhjustel on vajalik täiendav uurimine (issledovanije) väljaspool kohtu kas kohtu esimeeste liikmete või prokuröride suhtes, siis see mingil juhul ei usaldata kohtu-uurijale või mõnele muule tolle kohtu ametnikule, kuhu süüalune kuulub (§1083).

Eeluurimise toimetamine ametalalistes süütegudes, millistes süüdistatakse kubernere, tehakse kohuseks ühele kohtupalati liikmele, kes valitakse kohtu ministri poolt (§1089²).

Eeluurimine süütegudes, mis käib ringkonna kohtu alla, toimetatakse kohaliku rahukohtuniku korraldusel, otsesel valvel ja juhtimisel, kelle lähemast äranägemisest oleneb kas anda seda oma abile või võtta enese pääle. Kõik see ei kaota aga prokurörit ega ta abilt noid õigusi eeluurimiseks, millised on esitatud talle selle seaduse poolt (§1272).

Süütegudes, mis alluvad ringkonna kohtule, jaoskondade rahukohtunikele aga antakse kõik kohtu-uurijate õigused ja kohustused (§1285²).

Mõnikord toimub ta eriti läkitatud isikute osavõtul.

Süüdistatava ülemus, üle andes asja kohtu-uurijale, teatab sellest prokurörile, kes asub tole kohtu juures, millisele asi allub. Koos sellega süüdistatava ülemus võib läkitada oma ametnikku, et ära näidata kohtu-uurijale noid asjaolusid, millede eeluurimine, tema arvamisel, omab erilise tähtsuse (§I090).

Riigi asutus riigi huvides, võib saata volinikkudena talle alluvaid ametnikke ja eraisikuid eeluurimise juure.

Järevalve organiks on prokuratuur. Vastastikune suhe kohtu-uurija ja prokuröri vahel määratakse seadusega. Kohtu-uurija peab teatama prokurörile temalt algatud eeluurimisest (§II57).

Kohtu-uurija teatab prokurörile igast eeluurimisest, mille ta alustanud iseseisvalt (§263).

Kohtu-uurijad, samuti ka kõik ametisikud, kelledele seadusega asetatud eeluurimise toimetamine, on kohustatud esitama prokurörile igast nende juures tekkinud asjast, mitte hiljem kolme päeva, määruse koostamisest eeluurimisele asumisest erilised teadaanded

asjade algamisest, vormi kohaselt, mis määratud Kohtuministrilt (§296^I).

Süüdistatava vahi alla võtmisel teatab kohtu-uuriija viivitamata sarnase korralduse alustest ligimale prokuröri järelvalve (nadsor) isikule, kes võib nõuda, et kohtu-uuriija piirduks vähem karmide abinõudega kui süüdistatut ei süüdistata kindlasti süüteo, millele järgneb kõigi õiguste ja eriliste õiguste kaotus (§283).

Kohtu-uuriija teatab prokurörile või selle abile ka põhjustest, milliste puhul pole võetud vahi alla või on vabastatud vahi alt süüdistatu süüteo, millise kohaselt oleks määratud kõigi õiguste või eriliste õiguste kaotus. (§284).

Kui kohtu-uuriija ühenduses politsei või teiste ametasutistega ja ametiisikutega ei leia küllaldasi aluseid meeluurimise tegemiseks, siis viibimata teatab sellest prokurörile või selle abile (§309).

Süü ülestunnistamise juures, peab kohtu-uuriija asuma eeluurimisele, aga kui ilmnu ülestunnistus lükatakse ümber kohtu-

uurijal olevate andmete alusel, siis ta koostab põhjustest protokollid. Millised andsid tõuke jätta ilmumist ülestunnistamisega ilma tagajärgedeta ja teatab protokollid ärakirja prokurörile ja tema abile (§310).

Prokurör omab võimu teha ettepanekuid kohtu-uurijale eeluurimise tegemiseks.

Prokurörid ja nende abid ise eeluurimisi ei toimetata, kuid esitavad ettepanekuid selleks kohtu-uurijaile ja jälgivad alati nende uurimuste tegevusi ja need prokuröri ettepanekud on sunduslikud kohtu-uurijale, sest et küllaldaste aluste hinnang eeluurimise algamiseks on esitatud seaduselt prokurörile enesele (§278).

Prokurör ja tema abid ei nõua eeluurimise algamist ilma küllaldaste seks alusteta. Kahtlastel juhtudel nad on kohustatud korjama teateid politsei salajase järelkuulamise abil (§312).

Prokurör seaduse alusel jälgib eeluurimise toimetamist (vt. §§278, 296) ja vahel on isegi kohustatud juures olema üksikutel tegevustel ja läbivaatama algtoimetamist (§280).

Eeluurimised kutsutakse esile ringkonna kohtu või kohtu palati prokuröride poolt, sest §1035²⁸ kohaselt on ringkonna kohtu prokurörile õigus antud igas asja seisundis kohtu palati prokuröri loal, algatada eeluurimine ja eeluurimised toimuvad prokuröri valve alla käiva isiku isiklisel juuresolekul.

Eeluurimise toimetamisel isikud, kes seda toimetavad ja prokuröri järelvalve ametnikud toimivad samadel õigustel, millised usaldatud kohtu-uurijale ja prokurörile üldises kohtupidamise korras. Kuid isikule, kes toimetab eeluurimist, võimaldatakse teha ülevaatamist või posti ja telegraafilisi kirjavahetuse võetisi (võjemka) ka ilma loata (vt. §368^I).

Kohtu-uuriija teatab igakord kirjavahetuse kinnipidamisest alluvale posti-telegraafi asutisele, kuuluvuse järgi ja sellega koos viivitamata asub esitamisega ringkonna kohtusse, et talle lubataks vaatlusi ja võetusi.

Sarnased esitamised vaadatakse ringkonna kohtu poolt läbi ilma järjekorrata.

Sarnased vaatlused ja võetused võetakse ette eeluurimise toimetaja või tema korraldusel, šandarmi ofitseridelt, või jälle, vajaduse korral, maksmapandud järjekorras.

Kui juhtudel, määratud seadusega, osutub vajalikuks küsitleda süüdistatuid või tunnistajaid või toimetada mõni eeluurimise tegevus väljaspool jaoskonda, kus eeluurimine tekkind, siis nende tegevuste täitmine asetatakse tollele kohtu-uurijale, kelle jaoskonnas nad peab toimetama. Neil juhustel öeldised kogutakse kohtu-uurijalt, kes toimetab seda asja (§292).

Kõik seaduslikud ettepanekud prokurörit kohtu-uurijale eeluurimise toimetamise ajal kuuluvad viivitamata täitmisele. Jsegi, kui kohtu-uurija kohtaks takistuse prokuröri ettepaneku täitmiseks, ta on kohustatud seda täitma, niivõrra kui võimalik, peab vaid prokurörile teatama oma takistustest.

Kui prokuröri või tema abi nõudmise täitmiseks juhtub takistus, siis kohtu-uurija võttes kõik abinõud tarvitusele nõutava täitmiseks, niivõrra kui see on võimalik, teadustab sellest nõudmise esitajale ja

ootab selle luba (§282).

Vaid ühel juhul on kohtu-uurijal õigus mitte täita prokuröri ettepanekut, nimelt: kui prokurör nõuab süüalusele tõkendina vabaduse kaotamist, kuid kohtu-uurijal esineb takistus. Sel juhul kohtu-uurija mitte täites prokuröri nõudmisi, teatab sellest kohtule.

Prokurör või tema abi, omavad õiguse kohtu-uurijale esildiseks süüdistatu kinni pidada, kes on jäetud vabadusse, või vabastatud vahialt.

Kui aga kohtu-uurijal esineb takistus sellepärast, et süüdistatu suhtes ei ole küllaldast kahtlust süüteos, mis tooks kaasa kõigi õiguste, või kõigi iseäraliste õiguste kaotuse, siis mitte täites sarnast nõudmist, teatab sellest kohtule (§285).

Lõpuks, prokurörile on antud õigus nõuda eeluurimise täiendamist tema poolt tehtud näidetel, kuigi kohtu-uurija peakski eeluurimise lõpetatukse (vt. §§286, 512).

Prokuröril on keelatud seaduse järgi seisma panna asjakäiku, et täiendada eeluurimist mitteoluliste teadetega (§514).

kohtu-palati prokurörile, kui asi puudub kõigi õiguste või iseäraliste õiguste kaotamist, või teeb ettepaneku ringkonna kohtule kui asja põhjuseks on vähem tähtis süüline tegevus.

Kui ühes ja samas teos süüdistatakse mitut isikut, misjuures nendest mõnede kohta on saabunud otsus jälitamise lõpetamiseks või seismapanemiseks, kuid teiste suhtes koostatud süüdistusakt, kuuluv sisseandmiseks palati, siis tähendatud otsus samuti selle aktiga esitatakse palatile ühiseks läbivaatamiseks. Samuti kohtu-uuri ja teatiseid mõningaist tema abinõude kasutamistest ringkonna kohtule (§285).

Ringkonna kohtu määrandid, alluvad tema teadmisele, kuuluvad edasikaebamiseks kohtupalatile.

Eraldi kajadest (otsõvõ) ja protestidest, mis esitatakse appelatsioonijärjekorras, antakse sisse enne otsuse tegemist, era-kaebused, protestid, järgmiselt:

- I) asja kohtuallumuse äramääramine
- 2) prokuröri võimu poolt jälitamise võimaldamisel era-süüdistuse asemel, või vastpidi

- 3) abinõude kasutamisel kohtualuse takis-
tamiseks eeluurimisest ja kohtust kõrval-
hoidmiseks ja
- 4) abinõude võtmisel hagi kindlustuseks
(§893).

Kohtu-uurija võib taandada (otvoditj) nii süüaluse, kui ka süüdistaja või hageja (grasdanskij istets) poolt esitatud põhjustel, millised osutuvad seaduslikeks põhjusteks kohtunike taandamiseks (§273).

Kohtunikud taandatakse järgmistel juhtudel:

- 1) kui kohtunik, tema naine, sugulased otse-
joones (v prämoi liinii) piiramata, kül-
joones (bokovõe) sugulased esimeses nel-
jas ja loomulikult hõimlased kolmes ast-
mes, või kohtuniku poolt kasulapseks võe-
tud, omavad osa asjus
- 2) kui kohtunik asjas oli kohtu-uurijaks,
prokuröriks või ühele pooltest usaldus-
meheks, või samas asjas tunnistajaks
- 3) kui kohtunik on eestkostjaks ühele
asjaosalisele või kui üks neist va-
litseb teise asju

4) kui kohtunik või tema naine on seaduse järgi ligeimaiks pärijaiks ühele asjaosalisele, või omavad ühe vastu neist nõudmise (§600).

Ülevaatamisel ja tunnistamisel lubatakse viibida kõigil asjaosalistel, kuid kohtu-uurija pole kohustatud äraootama nende saabumist (§316).

Läbiotsimisel või aresti (võjemka) alla võtmisel tohivad viibida kõik asjaosalised, kuid kõrvalisikud (postoronnija) kellegi elamusse, ilma peremehe loata ei lasta (§359).

Tunnistajaid kuulatakse üle eraldi ja kui osutub vajaliseks, siis algul süüdistatu ja asjasse puutuvate isikute mittejuuresolekul.

Küsimused ja vastused peavad olema lühidad ja selged. Jgat tunnistajat küsitletakse tema suhtest asjaosalistega.

Küsitlemine, võetud tunnistajalt süüdistatu äraolekul, loetakse talle ette.

Süüdistatu omab õiguse ümber lükata tema vastu tehtud öeldiseid ja palub kohtu-

uurijat esitada tunnistajale uusi küsimusi. Asjaolud, mis süüdistatu poolt ette toodud tunnistaja öeldiste ümberlökkamiseks, peavad olema uuritud, kui omavad asjas olulise tähtsuse (§446-449).

Avanduse toimetamiseks määratud ajast ja kohast kohtu-uuriija teatab prokurörile ja tema abile ja samuti ka asjaosalistele (§455).

Küsitlemise protokollis tähendatakse:

- 1) Küsitletud isikud ja samuti kes olid küsitlemisel poolte näol
- 2) küsitletud isikute vastused ja
- 3) süüdistatu märkused või vasturääkimised tunnistajate küsitlemisel (§469).

Asjaosaliste isikute palvel kohtu-uuriija annab neile välja ära kirjad protokollidest ja määrustest; süüdistatule - tasuta, kuid era kaebajaile või hagejale (istets) -tasu eest.

Eeluurimise lõpetamisel kohtu-uuriija, teatades süüdistatule, kui see teda palub, eeluurimise toimetamise, küsib teda, kas ei soovi ta veel midagi esitada oma õigeksmõistmiseks.

Kui süüdistatu esitab mõningaid uusi asjaolusid, siis kohtu-uuriija on kohustatud uskuma neist neid, mis võivad omada mõju asja otsustamisele (§476 -477).

Asjaosalised isikud võivad esitada kaebusi igale eeluurimise tegevusele, milline kitsendab nende õigusi (§491).

Kaitsmine eeluurimise staadiumis Vene seaduste poolt pole lubatud. Seepärast poolte algfunktsioonid langevad kohtu-uuriijale enesele ja tema eeluurimise toimetamisel on kohustatud täielise erapooletusega tegema teatavaks asjaolusid, mis teda õigeks mõistavad.

Eeluurimise lõpetamiseks pole mingeid tähtaegu määratud. Kord alustatud eeluurimine liigub seaduse jõul tolle momendini, kui tema poolt hangitud materjal näib küllaldasena kohastele organitele asja selgitamiseks.

Eeluurimise algamiseks pole süüdistaja ja temalt esitatud süüdistus hädavajalik, vajalik on vaid seaduslikkude aluste olem 4 (fundamenta inquisitionis, vanas õiguses).

4 Rosin, lk. 467.

Oma tähtsuse poolest need põhjused lan-
gevad kohtu-uurijal kahte gruppi.

Ühed neist on muidugi kahtlemata
sunduslikud kohtu-uurijale ja nende olemil
peab ta asuma eeluurimise toimetamisele.

Need oleks siis

- I) teatamised, süütegu pealtnägijate poolt.
Sarnane teatamine süüteost, millist tea-
taja pealt nägi, võib olla küllaldaseks
aluseks juurdluse algamiseks, kuigi koh-
tu-uurijal poleks teisi süüdistisi.
- 2) Jsikute poolt teatamine, kes süüteo kaudu
saanud kannatada ⁵.

Asjus, mis lõpetatakse lepitamisega,
kohtu-uurija, mitte asudes eeluurimist
toimetamisele, on kohustatud üles kutsu-
ma pooli neid leppima. Kui leppimine aset
leiab, või süüdistaja ei ilmu seaduslike
põhjustega, siis asi lõpetatakse või kui
leppimine ei toimu, või isik, kelle vastu
tõstetud süüdistus, ei ilma seks säädu-
like põhjusteta, siis kohtu-uurija aub
eeluurimise toimetamisele.

Süütegudes, mis nõuavad kõigi õiguste

5 Rosin, lk. 467.

või iseäraliste õiguste kaotamist, eelneb kohtulikule toimingule, igal juhul eeluurimine ja süüdistatu üleandmine kohtule. Kohtu-uuriija esitab kaebuse asjadest ringkonna kohtule, mis §546 kohaselt toimetatakse erakaebuse korras ja otsustatakse ilma vandekohtunike (prissäsnõi sasedatelj) osavõtuta, ringkonna kohus võib asuda erasüüdistaja kaebuse läbivaatamisele ilma eeluurimiseta.

Kui seda liiki asjus polnud veel tehtud lepitusmenetlust, siis kohus, asja arutamise ajani, pöörab erakaebaja kaebuse kohtu-uuriija poole poolte lepitamiseks (§546).

Juurdlus, alustatud era süüdistaja kaebusel, esitatakse prokurörile või tema abile veendumiseks, kas ei peida asi eneses süütegu, mis allub jälitamisele prokurööri poolt (§479).

- 3) Jlmumisel süütunnistusega, milline ei kutsu esile kahtlusi, peab kohtu-uuriija asuma eeluurimisele, kui aga süütunnistusega ilmunu tunnistus ümberlükatakse

kohtu-uurijal olevate andmete poolt, siis ta koostab protokollid põhjustest, mis sundisid teda jätma süütunnistusega ilmumist ilma tagajärgedeta ja teatab protokollid ärakirja prokuröri ja tema abile (§310).

4) Prokuröri ettepanekul. Prokurör ja ta abid ei nõua eeluurimise alustamist seks küllaldaste alusteta. Kahtlastel juhtudel on nad kohustatud koguma andmeid politsei kuulamiste abil (§312).

5) Lõpuks - mutatis mutandis uurija isiklik äranägemine.

Kohtu-uurija asub eeluurimisele vaid sel juhul, kui satub toimivale või äsja toimunud süüteolisele tegevusele (§113).

Kõiki sedaliiki seaduslikke aluseid seadus nimetab k ü l l a l d a s t e k s.

Teised seaduslikud alused ei ole kohtu-uurijale sunduslikud ja eeluurimise algatamiseks nende aluste omamisel peab ta pääle seda kindlaks tegema küllaldaste aluste olemasolu.

Siia kuuluvad:

1) kellegi süüdistamine süüteos, mille tea-

taja polnud päältnägijaks, ei anna küllal-
dast alust juurdluse algamiseks, kui süüdis-
taja poolt pole esitatud asitõendusi süü-
distuse usutavuses (§299).

2) Politsei või teiste ametasutiste ja ameti-
isikute teatamises, kui kohtu-uuriija ei leia
neis küllaldasi aluseid eeluurimiste toime-
tamiseks, siis viivitamata teatab sellest
prokurörile või tema abile (§309).

3) Kui süüditunnistatu ilmunu tunnistus ümber-
lükatakse kohtu-uurijal olevate andmete jä-
rele, siis kohtu-uuriija koostab protokoll
põhjusest, mis õhutasid teda jätma süü-
tunnistatu ilmumist ilma tagajärgedeta ja
teatab protokoll ära kirjast prokuröri või
selle abile (§310).

Küllaldaste aluste puudusel kohtu-uuriija
ei asu eeluurimise toimetamisele ja sea-
duses näidatud juhustel teatab sellest
prokurörile ⁶.

Nimetud, laimu ja salaja toimetatud kir-
jad ei moodusta seadusliku alust eeluurimise al-
gamiseks; kui aga nad juhivad süüteole, mis äh-
vardab üldist rahu, siis on nad politsei otsin-
6 Rosin, lk. 468.

gute või avanduste aluseks, mis võib enesega kaasa tuua ka juurdluse enese (§300).

Küllaldase aluse all, millist seadus ette näeb, mõistetakse faktiliste ja juriidiliste eelduste olemit, mis vajalised jälitamiseks seaduse mõttes, -nimelt: sündmuse olem, selles süüteo tundemärgid, tingimused, millised takistavad jälitamist (vt. §16).

Õigeksmõistetud, jõustunud kohtu otsusel ei või saada teistkorda kohtualuseks samas süüteo, kuigi avaneksid tema avastamiseks uued asjaolud (§21).

Kui süüteo liigitamine oleneb omandi õiguse või omanduse liikumata varanduse liigitamisest, või süüdistatu maksujõuetusest, siis krim. kohtu poolt jälitamist ei algatada, kuid algatatud pannakse seisma kuni tüliasia lahendamiseni tsiviil kohtus (§27)

Eeluurimise konkreetset korda pole näidatud. Ta jäetakse eeluurimise organite korraldamiseks, nimetatud süüteo iseloomu ja ümbruskonna kohaselt.

Järjekord uurimiste abinõudeks, näidatud

VKKS:

- 1) Eeluurimised (§315-356, I089⁴).
- 2) Esemete otsimisest, millised avastavad süüteo (§357-376, I213-18)
- 3) süüdistatava esitamisest eeluurimisele ja tema küsitlemisele (§377-414, I240)
- 4) süüdistusest kõrvale hoidmise abinõude tõkendamine (§415-432)
- 5) tunnistajate väljakutsumine ja küsitlemine (§433-455, I360, I390, I427, I466)
- 6) avandus kaudsete isikute kaudu (454-466, I273, I358, I385, 428, I467)

ei oma muidugi kohtu-uurijale sunduslikku tähtsust. Neis seaduse osades näidatakse vaid reegleid eeluurimise abinõude käsitlemiseks, mis määratud nii õiguse kui ka üksikute isikute huvides, keda puudutab eeluurimine. Jgat eeluurimise tegevust toimetatakse kohtu-uurija määruse alusel, neist koostatakse protokollid (§467-475).

Võim, mis antud kohtu-uurijale seaduse kohaselt, on väga suur. Tema seaduslikud nõudmised kuuluvad täitmisele kõigilt ameti

ja eraisikutelt viivitamata.

Vajaduse korral võib ta kasutada nii kodanliku, sõjaväe ja valitsuse kaasabi ja abi kolmandatelt isikutelt (§270,272).

Alaturvise seadmine ja lõpetamine.

Alaturvise seadmine võib toimuda üksikisiku ja perekonna.

Alaturvise seadmine võib toimuda ka ühe või mitme füüsilise isiku või üksikisiku või perekonna korral (§271) või ühe või mitme füüsilise isiku või perekonna korral (§272) või ühe või mitme füüsilise isiku või perekonna korral (§273).

Ühe füüsilise isiku korral võib seadmine toimuda üksikisiku või perekonna korral (§274) või ühe või mitme füüsilise isiku või perekonna korral (§275) või ühe või mitme füüsilise isiku või perekonna korral (§276).

Ühe füüsilise isiku korral võib seadmine toimuda üksikisiku või perekonna korral (§277) või ühe või mitme füüsilise isiku või perekonna korral (§278).

Eeluurimise seistamine ja lõpetamine.

Alustatud eeluurimist võib seistada ja lõpetada.

Eeluurimise seistamine võib aset leida faktilistel põhjustel nagu süüdistatu haiguse puhul (§353) või tema elukoha mitteavastamisel, või tema põgenemisel (§846), nii ka juriidilistel põhjustel (§27).

Tema lõpetamine võib toimuda esitatud tingimuste alusel (§16, 21, 22) samuti kriminaal juriidiliste tundemärkide puudumisel, süüdlase mitteavastamisel, või mitteküllaldaste andmete kogumisel⁷

Kuid erinevuseks avandusest, millise lõpetab prokurör suvaliselt eeluurimist,
7 Rosin lk. 469.

kui kohtulikku akti ei või seistada ega lõpetada prokurör (vt. §518). Seaduse järgi pole seda võimu omistatud ka kohtu-uurijale.

Eeluurimise lõpetamise ja seismapanemise organiks on ringkonna kohus ja kohtupalat. Nimelt ära määrates asjas, põhjuste olemi, mis nõuavad eeluurimise seistamist või lõpetamist, kohtu-uurija juhib asja prokuröri kaudu (§277, 518, 523) ringkonna kohtusse. Prokurör võib mitte nõustuda kohtu-uurijaga ja nõuda jätkamist või täiendamist eeluurimisele (§286), kuid oma nõusoleku puhul saadab asja kohtusse oma põhjendustega (§523).

Ringkonna kohus lõpetab eeluurimise, kuid prokuröri mitte nõusolles esitab eeluurimise lõpetamise otsustamiseks kohtupalatile (§277).

Lõpetamise organi ja eeluurimise seismapaneku organi osa täidab ringkonna kohus. Sama kord esineb ka neil juhtudel, kui asja lõpetamise initsiatiiv väljub eeluurimise lõpetamisel prokuröri valveorganilt. Kohtupalat, seaduse kõrval oman-

datud õigusel otsustada asja eeluurimise lõpetamisest, milliste puhul tekkinud lahkeli ringkonna kohtu ja prokuröri vahel, omab õiguse, valve järjekorras, nõuda enesele asja toimetamist, mille kohta leidis aset ringkonna kohtu otsustamine seismapanemisest või krim. jälitamise lõpetamisest ⁸.

Kohtu määrusele asja lõpetamisest süüteoost kannatanud isikud omavad õiguse I kuu jooksul selle määruse kuulutamisest esitada kaebuse kohtu palatile (§528).

Eriline kord on maksev eeluurimiste lõpetamiseks riiklikkudes süütegudes (§1042-1046) ja ameti süütegudes (§1091). Esimestes-asi allub kohtu palatile, lõpetatakse krim. departemangu poolt, asi -alluv Senati erilisele koosolekule (prisutstsvie) - tema esimesele departemangile, teistes võib eeluurimise lõpetamine nõuda keerukat protseduuri mitmesugustes instantses, alates süüdistatu ülemusest ja lõpetades ühendatud valitseva Senati koosolekuga (soedinennoje prisutstsvie I kass. dep. pravit. senata).

Ex bibl. univ. Tart.

Juhul, kui pääle eeluurimise lõpetamist avanevad uued tõendused, kui asi mis lõpetati, erakaebaja kaebuse puudumisel saab algatatud seaduse poolt määratud järjekorras, kui pääle asja lõpetamist prejuditsiaal küsimusile vastamata, viimased saavad lahendatud sarnases mõttes, mis lubab jälitamist, lõpetatud eeluurimist, võib kohtu palati loal uuen-
dada (§24 ja 542).

Erilised määrused on olemas menetsused teistmise asjas, mis käsitavad süütegusid ametites, mis lõpetatud Kõigearmulisema manifestil või kohtualuse surma läbi. Palvete esitamise tähtaeg, sellekohaste asjade kohta määratakse: Vene riigis viibivaile isikuile neljakuine, isikutele, kes viibivad välismaal - aastane, arvates mõlemail juhustel neile otsuse teatamise päevast (§III8).

Kui otsuse määramisel ei saada teha mingit järeldust ametliku isiku süüst või mittesüüst, temalt tema surma puhul ei ole võetud vastuseid, siis sellest tähendatakse otsuses ära, juhuks kui ta perekond esitaks palve pensioniks (§III9). Kui ametiisik, kes

palunud asja teistmist, mis lõpetatud Kõige -
armulisema manifestiga, selle asja läbivaata-
misel ei mõisteta õigeks, siis ta ei või
käia selle manifesti alla (§II20).

Õigus asjade teistmiseks mis lõpeta-
tud manifestiga käib ka surnud ametnike pere-
kondade kohta, kuid manifestile alluvad pere-
konnad võivad kasutada seda õigust vaid siis,
kui need isikud sureksid enne tähtaja lõppu,
mis määratud asja teistmiseks (§II21).

Sarnaste palvete esitamisel, peab
ka alati esitama kohaliku ülemuse tunnis-
tus ametliku isiku surma ajast, kes oli
kohtu all (§II23).

Eeluurimine lõpeb momendist, kui asi esitatud lõplikult kohtu-uurijale või organile, kes valvab eeluurimise toimetamist.

Eeluurimise lõpetamisel süüdistatule ja isikute juures kümnest kuni seitsmeteist-aasta vanuseni nende vanematele või kelle hoole all nad on - esitatakse neile seitsme päeva jooksul otsuse väljakuulutamise, et paluda kohtu-uurijat esitada eeluurimise tegevus ja püüda saavutada eeluurimise täiendamist (§476^I).

Kui süüdistatu juhivad mingisugustele uutele asjaoludele, siis on kohtu-uurija kohustatud uskuma neist neid, mis võivad omada mõju asja otsustamisel (§477).

Pääle seda kohtu-uuri ja teatab kõigile asjaosalistele isikuile, et eeluurimine on suletud (§478).

Kui asjas ilmneb, et ta pole alluv ringkonna kohtule, siis kohtu-uuri ja, teatades sellest prokurörile, saadab eeluurimise kuuluvuse järele (§482). Vastasel korral, kõik uurimismaterjal läkitatakse prokurörile (§1039), misjuures eeluurimine algatatud era-süüdistaja kaebel, saadetakse prokurörile vaid veendumiseks selles, et asi ei sisalda eneses süülist tegevust, mis saaks jälitatud prokuröri võimuga (§479, 450).

Mõningail juhtumel lõpetatud eeluurimine, kuni selle läkitamiseni prokurörile, saadetakse otsustamiseks ühte või teise seaduses näidatud administratiiv asutisse (§1179).

Riigi (kasennoje) asutus kahe nädala jooksul asja saamisest, on kohustatud seda läbi vaatama ja pöörama omal otsusele ringkonna kohtu prokurörile (§1180).

Eeluurimistegevuste edasikaebamine asjaosaliste ja eeluurimisele kutsutud isi-

kute poolt on võimalik (§49I).

Kaebused eeluurimise tegevuse peale antakse kohtu palatile, Senati erilisele valitsevale kogule, kuuluvuse järgi ja otsustatakse neid korraldavail istungeil (§1038).

Edaspidine edasikaebus antakse järgmiselt:

- 1) asja liigitamisel kohtualluvusele
- 2) võimaldades jälitamist prokuröri võimult era süüdistatu asemel, või vastupidi,
- 3) kohtualuse ärahoidmiseks eeluurimisest ja kohtust kõrvale hoidmises ja
- 4) nõude ja kahjude kindlustuseks (§893).

Asjus, mis alluvad ringkonna kohtu määrustele, eeluurimise toimetamine, üldise korra järele, ühtub lõpliku asja arutlusega, kuid üksikuil juhustel ta saab esile tõstetud ja siis toimetatakse politsei poolt, misjuures viimase õigused Vene seaduselt on õige ulatuslikud. Kuid politsei tegevused kontrollitakse kohtuniku poolt kui nende usutavuses äratab kahtlust üks pooltest.

Eeluurimist rahukohtunikule alluvais asjus, ei toimetada ⁹.

9 Rosin lk. 471-472.